

¹² Com indica Pok. (IEW, 446, 25) en aquestes formes *â-* és un prefix. Sembla que s'hagi d'analitzar SM-GHERDO-, SM-GHERDA, SM-GRDH-S, on SM- expressaria 'conjuntament', alludint a tot un conjunt o matissar d'arç etc. SM- havia de passar a *â-*, i l'esperit aspre s'eliminaria per dissimilació davant l'aspirada *g(b)* o *kb* següent. — ¹³ Erròniament posa en el mateix article *AlcM*, com una 2.ª acc., un pasatge del canigonenc Mn. Jampy, definint-lo estranyament 'florer, gerro de tenir flors'. Inexplicable confusió, i acc. inexistent, car el context («el *gert* o *satalia*») mostra palesament que es tracta de 'gerd', fruit de la gerdera.

Gerència, gerent, V. gest Gerepiga, V. giripiga (JERARQUIA) *Gereto* (?), *V. cridar*

GERGA, 'tela gruixuda', castellanisme, pres del cast. *jerga* (DCEC). □ 1.ª doc.: 1905, Bulbena; Pons, BDC iv (1916), 111; DfA.

+*Geriatría, geriàtric, V. geronto- Gerifalt, V. girfalc Gerigonsa, V. giragonsa Gerla, V. gerret Germa*, hapax sense cap garantia de lectura correcta (*¿Jermes?* (AT)ZAURES?)

GERMÀ, GERMANÀ, dels ll. GERMĀNUS, -A, abreviació de FRATER GERMANUS (SOROR GERMANA) 'germà (o germana) de pare i mare', en què GERMANUS té el seu sentit propi i acostumat de 'veritable, autèntic'. □ 1.ª doc.: orígens, ja en el S. XIII es troba com a substantiu substituïnt *frare* i *sor*.

«El rey d'Aragó --- ajustà ses hosts per venir sobre Fraga --- e aja assetgada Fraga --- e aquela saó foren desbaratats los cristians --- e l rey se perdé --- aquest rey no avia enfant negú, mas avia un *germà* qui era monge en una abadia, e --- dixeren a aquel seu *germà* que l rey era mort, e pus no avien senyor, que vullen é l aver per senyor e per rey»; en la jornada de Panissars Pere el Gran «girà's a N Ramon de Muncada e dix-li --- La davantera --- jo la us atorch sus assí, e liurar-vos-he per companyó un honrat cavaller d'Aragó, e no-us desplaçia --- car yo vull que en aquest fet catalans e aragonesos sían axí com a *frases* e a *germans* en tota res», Desclot (Cròn., NCl. II, 14.4; v, 138.18: passatge on el ms. F no porta el mot *frases*, V omet el mot *germans* i els altres quatre els porten tots dos, p. 208).

I en les altres dues Cròniques: «don Lop Xemenis de Luzia, vassal de don Nuno, *germà* de Ruy Xemenis», Jaume I (Ag., 36); «lo rei Loís de França havia un *frare*, per nom Carles, qui era comte d'Anjou; e, dos *germans*, havien dues *germanes* per mullers, filles del comte de Proença --- e en vida del dit comte de Proença, lo rei L. de França pres sa filla major per muller; e con lo comte de Proença fo mort, romàs l'altra filla, e l rei de França tractà que la hac lo comte d'Anjou, son *frare*, per muller --- la regina de França hac gran desig que veés la comtessa sa *germana* ---», Muntaner (a. 1281, Casac., § 32; I, 76.11).

Des del principi apareix també com a tractament d'estimació fraternal entre estranys, sobretot en frases vocatives: «aquell hom era vengut en aquell spital per tal que pogués guarir de la malaltia --- e jac en lo lit d'entró a la nit, que Evast e Aloma se venien colgar; Evast trobà en son lit l'om accidiós --- — *Germà amic* — dix Evast — ¿qui sots vós, qui en mon lit vos sots colgat? Anats jaer en los altres lits, qui són millors que aquest», Lluïl (*Blanq.*, § 15, NCl. I, 108.12); o en una popular joguina de Cerverí de G. (tercer quart S. XIII), la *Peguesca*: «Com és tà mal enseynada, / *girmana*, c' amar no-m vols, / e sabs que tant t'é amada! / Ne no puix sotz la façada / dormir, de tal guisa-m dols: / e serà-n t' arma da<m>pnada / si-m fas morir sotz lençols: / c'al metg' é l'ayga" mostrada / e diu que no menuc cols / ---» (101/2.2).¹

Per a la lluita amb *FKARE* en el sentit etimològic, veg. més en aquell article. Com hi explico, *germà* va essent cada cop més preferit en el S. XIV, des de les albes d'aquella centúria: «La regina --- fajà parvent / c'anàs en part --- / l'infant quez ela ac trobat / li fo 'ntre ses faldes pausat, / e ploret l'enfant mantinent / --- / lo rey ac gaug e pagamens / --- / A pauc de temps --- / lo rey ab sa muller jagué / --- / a nou meses ac un fylet / --- / él cuydave-s que-ls dos infans / fosen sos fiyls, fosen *germans* / ---», *Lleg. Rim.* de Sevilla, v. 107; «set cavaleis qui éran *jarmanes*» en la *Questa* de Reixac, traduïnt fr. *freres* de l'original (38.15), obra en la qual també s'usa *frases* (referit als mateixos i a d'altres, 38.15, 8.2), alternança que s'hi repeteix encara aplicada a una mateixa parella d'homes (40.5, 40.2).

En el S. XV: «Jhesu Christ los amava: sancta Maria Magdalena més fo amada que-ls altres *germans*: --- Sa. Marta --- no havia tanta humilitat com havia Sa. M. Magdalena, ne sent Lätzer no fo tan humil --- la volia per la gran penitència, que lo *germà* e *germana* puys no eren stats grans pecadós, no feyen axí penitència, e Sa. M. Magdalena 30 anys ---», StVicentF (*Quar.*, 206.125ss.; de nou 232.32, 36 amb l'explicació de *germans de Jesús*); en JoMartorell tant el sentit propi com el translàtic (altrament ja llavors *frare* s'havia antiquat): «après de la gran mortaldat que has fet de les gents, has apresonat un petit infant, cunyat de nostre sobiran senyor lo gran Soldà, *germà* carnal de sa muller, e molts altres virtuosos cavallers», «senyors e *germans* meus, anem-hi tots axí com stam. ensajarem nostra ventura» (Ag. II, 113; I, 51).

Sembla inútil repetir les explicacions que ja s'han donat plenament en els articles d'aquest llibre (*FRARE*) i del DCEC (*HERMANO*). Com a il·lustració de l'ús literari de les accepcions especials modernes, bastaran poques cites. *Cosina germana* ja en un doc. d'Urgell de c. 1251: «dixeren que vós éretz homicida --- que avietz jagut ab vostra sor e ab vostra *cosina germana* ---» (PPujol, *DocVgUrg.*, 16.20). «*Germà, germanet*: frater, fraterculus --- *cosins germans*, fills de dos germans --- *germà de llet*: collactaneus», OPou (*ThPu.*, 156-7). «Mes una nit bramaren la mar y'l tro; de trèmol / com fulla en mans del Bòreas, la Europa